

ul. ... tel. 0048 56 65 22 186  
mail: fapak@wp.pl; www.zawacka.pl  
956 16 25 ... 0502736  
KRS ...  
określenie 82 1090 1506 0000 0000 5002 0244

FUNDACJA GENERALNA ELŻBIETY ZAWACKIEJ  
Archiwum i Muzeum ... uli Krajowej  
...  
87-100 Toruń, ul. P. ... 56 65 22 186  
e-mail: fapak@wp.pl; www.zawacka.pl

# MEMORIAL

*General Marii Wittek*



399

**Puk**  
**Sosnowiec**  
**SZP-242**

+ 1965  
**ZERZON**

**zd. KONIOR**

**MARIA**

ps. "Marysia"

1 399

T. 383 ZERION Maria

z d. Konior

ps. „Marysia”

**I. Materiały dokumentacyjne**

I/1 – relacja właściwa ✓ K 4, 5, 5

I/2 – dokumenty (sensu stricto) dot. osoby relatora —

I/3 – inne materiały dokumentacyjne dot. osoby relatora —

**II. Materiały uzupełniające relację**

**III. Inne materiały (zebrane przez „relatora”):**

III/1 – dot. rodziny relatora —

III/2 – dot. ogólnie okresu sprzed 1939 r. —

III/3 – dot. ogólnie okresu okupacji (1939–1945) —

III/4 – dot. ogólnie okresu po 1945 r. —

III/5 – inne... —

**IV. Korespondencja**

**V. Wypisy ze źródeł [tzw.: „nazwiskowe karty informacyjne”] —**

**VI. Fotografie —**

I/1. Relacja włośńska,

- Relacja Marii Jeronim z d. Koniów, napisana przez Marię Szczytyk z d. Lenon, dn. 4. VII, 1974, Rzp. oryg. K.1, s. 1-2.
- Relacja j-4, podpis oryg. Marii Szczytyk, Msp. oryg/kopie pnci karkg. K.1, s. 3.
- Rel. 53 St, Sosnowiec - Zeleniowa Maria z d. Koniów Msp. oryg. i pnci bitke, K.2, s. 4-5.



Relacja uczestniczących w walkach o niepodległość

ARCHIWUM  
Elżbiety Zawadzkiej  
nr. 83/Slask  
data wpływu 9.VII.74

+ Maria Lerson z d. Komior nr. 19.VI.1893 r. w Karwinie (Zaolzie)  
zmarła 11.II.1965 r. w Czechowicach-Dziedkowicach, po kilkuletniej  
chorobie serca, zgon nastąpił na skutek skrepu który utkwił  
w nodze. Pochowana w Czechowicach-Dziedkowicach. Córka Jana i Anny  
Komior z d. Starek. Ukończyła 7-klasową szkołę powszechną  
w Karwinie. Podjęła z rodzicami robotniczą. Adres w czasie oku-  
pacji Sosnowiec ul. Brygadierów 20. Adres córki piątej relacji  
Maria Szwerczyńska Sosnowiec ul. nr. 41-200 tel.

Od 2 września do 4 października 1939 r. wraz z rodzicami, przenieśliśmy się  
dwójka ewakuacyjną z Sosnowca do dublina i sprowadzili. Po powrocie  
zajmowała się domem rodzinnym. Od 4.XI.39 r. współpracowała  
z grupą pensjonat, w domu swoim zamieszkała na zamieszkała Janiny  
Kowalskiej oraz Klary Zawadzkiej przez listopad i grudzień aż do wyjazdu  
inne mieszkanki. Poratunek zamieszkała na spotkaniu Pensjonat  
w swoim mieszkaniu oraz występowała na ulicy dla dziewczyn które  
nie miały gdzie nocować. Matka moja była nader miłą i uśmiechniętą  
Kobietą, dobrą Polką i patriotką. Wychowała w trudnych warunkach  
pięciorgo dzieci. W czasie okupacji pod presją stworzyła kwestio-  
nariusz na walki, pomieważ obywateli rodzice, urodzeni byli  
w Karwinie (która w tym czasie była pod zaborem austriackim)  
Kiedy wrzawała matkę do podjęcia walki i odwracała się do  
niej po niemiecku - matka odpowiedziała że jest Polką i tylko po  
polku rozumie; w ten sposób wyraziła swój sprzeciw wo-  
pamięć walki. Cała okupacja była w ciągłej niepewności, co  
przyniesie jutro. Zdarzała sobie sprawy że w domu bywały różne

osoby, pseudonim sypu Bolesław był w oddziale partyzanckim „Hardego”  
pod pseudonimem „Czarny” od maja 1944 r. do 27. I. 1945 r. z tego powodu  
była narazona na przesłuchania i wywiady mementowe. Była nieza-  
pamiętana ze względu na stan zdrowia oraz jej psychikę. Po zakoń-  
czeniu wojny często wspominała co dzieje się z osobami które u  
nas bywały: E. Zawacha, T. Delchta, St. Pińsk, R. Bągińska, W. Kurecia  
(F. Zylber, J. Kowalska, Maria Zawacha, Jelen. Klasa, J. Meus i inni.

relacje napisał Maria Szewczyk z d. Zemia  
Josiomiec 4. VII. 74 r.



11113  
Relacja o nietyjającej Marii Zerzoń /zm. 11.02.1965r./

- I. 1. Zerzoń Maria z d. Konior, zamężna  
2. ur. 18.06.1893 r. w Karwinie /Zaolzie/ zmarła 11.02.1965r.  
/choroba serca - skrzep/ pochowana w Czechowicach-Dziedzicach.  
3. Jan i Anna Konior z d. Stoszek  
4. mąż Karol - prac. umysłowy kop.Dymitrow w Bytomiu /emeryt/  
5. szkoła podstawowa  
6. adres córki : Maria Szewczyk, Sosnowiec,
- II. 1. gospodyni domowa, na utrzymaniu męża Karola Zerzoń  
2.
- III. 1. gospodyni domowa  
2. 11.1939r. przez E. Zawcką - matka wyraziła zgodę, aby
- IV. w jej domu odbywały się spotkania instruktorek PWK. Sama matka oraz siostra Piatek Helena wraz z dwuletnią córką Teresą pilnowały, aby nikt niepowołany nie wchodził do mieszkania, w którym odbywały się spotkania. W naszym domu nocowały łączniczki, które przybywały do Sosnowca. Matka moja była bardzo czynną kobietą, dobrą Polką i patriotką. Wychowała 5-cioro dzieci w trudnych warunkach, dając im wykształcenie średnie. W czasie okupacji, pod presją złożyła wniosek na volkslistę, ponieważ obydwój rodzice w dzeni byli w Karwinie /Zaolzie/, wtedy ziemie te były pod zaborem austriackim. Kiedy wezwano ich do podpisania volkslisty i odezwano się do nich po niemiecku, matka i ojciec odpowiedzieli, że nie rozumieją po niemiecku, że mówią po polsku, bo są Polakami, w ten sposób wyrazili swój sprzeciw do podpisania volkslisty. Całą okupację żyła w ciągłej niepewności, co przyniesie jutro. Zdawała sobie sprawę, że w domu bywały różne osoby, poza tym syn Bolesław był w oddz. partyzanckim u "Hardego", pod pseudonimem "Czarnek" od maja 1944 do 27.01.1945r. z tego powodu była narażona na ciągłe rewizje oraz wywiady niemieckie. Niezaprzysiężona ze względu na zły stan zdrowia oraz jej psychikę. W naszym domu bywały : członkinie PWK E.Zawacka, T.Delekta, St.Binek, A.Bagińska, Wł.Kwiecień, A.Żyłka, J.Kowalska, Kl.Zawacka, I.Klass, J.Meus inne

Sosnowiec 4.07.1974r.

Za zgodność :

/-/ Szewczyk M.

Rel. 53 S1

0

Sosnowiec

Zerzoniowa Maria z d. Konior

Ur. 18.VI.1893r. w Karwinie (Zaolzie), córka Jana i Anny z d. Stoszek  
Ukończyła 7-letnią szk. powszechną w Karwinie.

Żona górnika Karola Karola Zerzonia, wychowała 5 dzieci - 4 córki były uczestniczkami ruchu oporu, syn Bolesław od V.1944r. w partyzantce K.O.Sląsk.

W czasie okupacji - po powrocie z trudów ewakuacji - prowadziła gospodarstwo rodzinne dom. M.Z. w Sosnowcu Milowicach ul. Bryniczna 20 był azylem dla uczestniczek tajnej śląskiej sieci PWK, do której należały jej córki. Tu odbywały się od 1939r. do 1941r, częste odprawy konspiracyjne, tu kwaterowały m.in. J.Kowalska, E.Zawacka i in.

Po wojnie zamieszkała z rodziną w Bytomiu. Zmarła 11.II.1965r.

Zbiory E.Zawackiej - relacja córki M.Zerzoń-szewczykowej.

2115  
Rel. 53 Sl 0

Sosnowiec

Zerzoniowa Maria z d. Konior

Ur. 18.VI.1893r. w Karwinie (Zaolzie), córka Jana i Anny z d. Stoszek  
Ukończyła 7-letnią szk. powszechną w Karwinie.

Żona górnika Karola Karola Zerzonia, wychowała 5 dzieci - 4 córki były  
uczestniczkami ruchu oporu, syn Bolesław od V.1944r. w partyzantce  
K.O.Slask.

W czasie okupacji - po powrocie z trudów ewakuacji - prowadziła gospodarstwo rodzinne dom. M.Z. w Sosnowcu Miłowicach ul. Bryniczna 20 był  
szkolem dla uczestniczek tajnej śląskiej sieci PWK, do której należały  
jej córki. Tu odbywały się od 1939r. do 1941r. częste odprawy konspi-  
racyjne, tu kwaterowały m.in. J.Kowalska, E.Zawacka i in.

Po wojnie zamieszkała z rodziną w Bytomiu. Zmarła 11.II.1965r.

Zbiory E.Zawackiej - relacja córki M.Zerzon-szewczykowej.



Zerzon Joanna zampi. Budna  
Zerzon Jadwiga " Tworek  
Zerzon Maria z d. Komior

rel 30/52  
" 117/52  
" 53/52

ARCHIWUM  
Elżbiety Zawackiej

poz \_\_\_\_\_  
data wpływu \_\_\_\_\_



adres: Joanna, 41-908 Bydów  
ul. 1

Jadwiga, Bydów  
ul. 1

Maria, Sopot  
ul. 1

Zerzon Joanna 9  
Chowaniec



ZERZOŃ MARIA